

1 augusti 2024

Generalkapitlet 2024

Vi samlades i år under temat *Grunden för det vi hoppas på* (Heb 11:1). Ett anslag som löpte som en röd tråd genom föredrag och samtal.

Det här månadsbrevet utgörs av hälsningar från visitatorerna pastor Fredrik Lignell och biskop Esbjörn Hagberg. Vi får också ta del av Emma Audas predikan från söndagens festmessa. Emma som under Generalkapitlet valdes till ny vicepreses efter Liselotte J Andersson som avtackades under lördagskvällens fest och kulturprogram.

Stort tack Liselotte och varmt välkommen in i uppgiften Emma!

Foto: Zandra Erikshed

Under dagarna tillsammans möttes vi av flera olika perspektiv som rör kommunitetens identitet och riktning. Inte minst gällande frågan om en ny plats, platsens betydelse, husfolkets plats i kommuniteten och vad som är möjligt att i närtid utveckla utifrån det som redan är oss givet. De kommande dagarna för jag fortsatta samtal med flera av kommunitetens medlemmar i samma anda som vid kapitelsamlingarna och kommer i månadsbrevet för september fånga upp vad jag uppfattar vara de perspektiv som är särskilt angelägna just nu, och också ge min egen syn på viktiga steg att ta under året som ligger framför.

Visitorernas hälsningar

Pastor Fredrik Lignell:

Under årets Generalkapitel har jag osökt tänkt på berättelsen om munken som sätter sig för att äta. Han har den enklaste av måltider framför sig bestående av en mugg vatten och ett bröd, och innan han börjar äta utbrister han: »Allt detta, och Jesus också!«

Somligt i kommuniteten har gått förlorat de senaste åren, och om det ska man tala sant. Verkliga förluster bör man varken bagatellisera eller fly ifrån, utan de behöver sörjas. Och varje gång vi människor kastas in i ofrivilliga omständigheter vi inte kan överblicka krävs urskillning för att finna Guds väg.

Aposteln Paulus skriver till de kristna i Filippi:

Och min bön är att er kärlek ständigt skall växa och bli rik på insikt och urskillning, så att ni kan avgöra vad som är väsentligt och stå rena och skuldfria på Kristi dag, fyllda av den rättfärdighet som är frukten av Jesu Kristi verk, Gud till ära och pris. (Fil 1:9-11)

Kanske har det aldrig varit så viktigt som nu, i en tid och västerländsk kultur så fullmatad av oväsentligheter, att förmå avgöra vad som är väsentligt.

Jag har särskilt fastnat för två påståenden i undervisningen dessa dagar: Maja Karin Lindahl talade om Jesus Kristus som alltings centrum, och Carl Stattin hävdade att mystik inte handlar om vad vi adderar, utan snarare om konsten att subtrahera. Gud är mitt i bland oss genom Jesus Kristus, och frågan är vad vi behöver befrias från för att få syn på Honom.

En god vän till mig utbrast för ett tag sedan: »Frågan vi behöver ställa oss är inte vad gudstjänsten gav oss idag, utan snarare vad vi fick hjälp att bli av med.«

När något tas ifrån oss önskar vi instinktivt återställa ordningen så fort vi kan. Men ibland verkar bristen också, hur smärtsam den än är, vara vägen vidare i det Gud vill och leder oss människor till. Bristen kan hjälpa oss få syn på Gud och på Hans väg vidare.

Vid några tillfällen i bibeltexterna ställs frågan: Vad har du? Mose får frågan vad han har i handen, och staven blir ett viktigt redskap i hans uppdrag. Änkan får frågan av profeten vad hon har i huset, och Gud gör ett under med det lilla som finns. Men i bland verkar det också vara spegelvänt. Gud leder genom det vi inte har. Här verkar en alldeles särskild urskillning behövas: Ska bristen jag nu upplever botas, eller är den en inbjudan från Gud till något bättre? En öppning för att borra djupare?

Petrus och Johannes möter i Apg 3 en lam man vid Sköna porten i Jerusalem. Mannen söker kontakt med apostlarna för att förhoppningsvis få en penninggåva, och Petrus utbrister: »Silver och guld har jag inte«, och jag har många gånger funderat över vad som hade hänt om det skramlat några små romerska mynt i Petrus ficka. Kanske hade då undret aldrig skett. Silver och guld saknas, »men vad jag har, det ger jag dig. I nasarén Jesu Kristi namn, stig upp och gå!« Tillbaks till vår vän munken med sitt vatten och sitt bröd. Urskillningen handlar om blicken, om att Gud får smörja en människas ögon. I komuniteten finns mycket som är gott och hoppfullt inför framtiden. Gud gör något i gemenskapen, och kanske är det så att den brist som finns i fråga om hus och centra inte alltför snabbt ska botas, utan lyssnas till. »Allt detta, och Jesus också!«

*

Biskop Esbjörn Hagberg:

Får jag börja med att ge en bild av tiden från X (Twitter)?

Det var författaren Theodor Kallifatides som skrev:

Aldrig förr har jag känt mig så liten i denna värld som nu. Det kan få underliga konsekvenser. På min promenad gick jag förbi björkarna som hade vuxit närmare himlen. Jag såg på dem avundsjukt och ropade: En dag ska ni också sakna mig! Närmare vansinnet har jag aldrig varit.

Detta inlägg följdes av en rad med instämmanden. En bit ner bland kommentarerna läste jag följande: ”Tror du att det finns någon utväg för människorna, när världen är så ond. Sánt lidande.” Detta får Kallifatides att svara: ”Uppriktigt sagt, jag vet inte.”

Kan vi tala om en tid där hoppet riskerar att gå förlorat?

När vi möts dessa dagar till Generalkapitel har flera talat om att EKIBS står i ett vägshål. Att stå i ett vägshål behöver inte vara en passiv väntan. Att inte vara på väg kan ge tid till fördjupning där de viktiga frågorna får tid att ställas. När jag lyssnat till er har en fråga blivit tydlig:

”Vad ska det bli av oss?”

Det är en viktig och relevant fråga men också en fråga som behöver kompletteras med andra frågor. En av dem skulle kunna vara:

Vilken kallelse har komuniteten i denna tid?

Vilken är sändningen till världen?

Varje kristen får i dopet en sändning till den andre. Varje kristet sammanhang lever i sändning. Vi finns aldrig bara för vår egen skull.

Min erfarenhet är att svaret på den andra frågan ofta blir svaret på den första.

”Vad ska den bli av oss?” får svaret i: ”Hur ser sändningen till den andre ut?”

Det finns en dikt skriven av psykologen Birgitta Fält, verksam inom sjukhuskyrkan. Den börjar så här:

Vad behöver jag för att överleva,
för att härda ut?
Jag behöver utveckla mörkerseende;
Se i det fördolda, i den ännu inte föddas
mörka varma inre.
Vi behöver låna Guds ögon
för att urskilja vad som kan komma,
vad som är möjligt...

Var får jag näring?
Var får jag hjälp att hitta vägen?
Vem har gått den före mig?
Ingen har gått just denna väg,
ändå väntar mig Kristus
där jag minst annat det. (Ur *Mörkerseende*)

Vid ett vägshål, kan vi be om mörkerseende. Se vem som är i mörkret och vad som sker i mörkret.

Mörkret, både i bibeln och i det kristna livets är en plats där Gud handlar och förvandlar. Det är i mörkret som Gud säger sig: "Bli till!" och skapelse sker. Abraham behövde mörkret för att kunna se de oräkneliga stjärnorna på himlen. Jesus föds i mörkret. Nikodemus kom till Jesus i mörkret och där fick det livsomvandlande samtalet ske. I mörkret instiftades nattvarden och varje kristen som fått smaka något av själens mörka natt och kan blicka tillbaka vet att det var där Gud handlade som mest.

Gud handlar, men vi behöver be om att kunna se. En av de saker vi ser i denna tidens natt är att människor söker det heliga. Vi söker de heliga rummen och platserna. Vi går in i den tomma katedralen fram till ljusbäraren och blir stilla i en stund av tystnad. Vi söker naturens helighet när de svåra beskeden kommer i livet. Vi söker det heliga utan att alltid veta att det är det heliga vi söker. Ja, ytterst förstås den Helige.

Martin Lönnebo skrev i slutet av 70-talet eller början av 80-talet en närmast profetisk text, som då berörde mig starkt. Han såg ett samhälle som fortfarande var präglad av mycket av det som hade sin grund i kristen tro och människosyn. Samtidigt såg han ett samhälle där det som var grunden till det som fortfarande kunde synas gått förlorat. Det som oroade honom mest, som jag minns det, var människors förlorade språk och erfarenhet av det heliga. Jag kan förstå det. När jorden förlorat sin helighet missbrukas den i stället för att brukas. När människans förloras sin helighet urholkas människans värde och värdighet. När ett samhälle förlorat sin helighet som mänsklig gemenskap, tar ekonomismen och konsumismen över.

Kan ett av den Ekumeniska kommunitetens bidrag till den tid vara att visa på det heliga? Möjligheten att i livet, ofta i det enkla, gestalta ödmjukheten inför den ende Helige.

Jag har tänkt på det dessa dagar då jag ser er komma in i kapellet, hälsa altaret, gör korstecken och så visa att Gud är här. Jag har sett er komma till bikt, förbön och låtit er smörjas av helig olja, allt i en vilja att inför den Helige leva allt mer heligt. Vi firar gudstjänst med de många uttrycken som gestaltar det ousägliga, där lukten, smaken och skönheten får öppna tidens och rummets gränser. Jag hör er i kommunitetens löften överlåta er till varandra och Gud för att leva i bön och söka djupen. Allt är ett vittnesbörd om den Helige som förmår göra allt det vanliga heligt.

Kan detta få vara en gåva från EKIBS till den värld som riskerar att förlora hoppet? En gåva vid ett vägskäl.

Sista gången jag mötte Elisabeth som skulle dö och lämna sina barn fick jag en dikt som hon bad mig använda i sammanhang där det kunde passa. Dikten avslutas så här:

Bländad av ljuset,
kastas jag in i mörkret, kaoset
och den stora tröttheten
från den ena stunden till den andra.
Inte kan jag hävda att någonting är
självkänt och förutsägbart eller absolut,
Endast en sak vill jag trosvisst hävda
med tillit: Mitt eget unika reservat
och dess beskyddare.
(Hans namn är Jesus).
Du är här och du är nu
mitt bland alla trasiga nät
och försvunna redskap.

När jag läser den texten tänker jag: Detta är mörkerseende.

Predikan av vicepreses Emma Audas vid festmässan i Vårdnäs kyrka

Goda förvaltare

1 Mos 1:24-2:3

1 Pet 4:7-11

Matt 25:14-43

Det är bråttom, sägs det ibland. Skörden är stor och arbetarna få. Vi tänker att insikten om att vi inte har mycket tid ska få oss att ta tag i det viktiga som behöver göras.

Så kan det ibland vara, men ibland är det tvärtom.

Även om en talent brukar beskrivas som omkring 6000 dagslöner för en arbetare säger herren i liknelsen om den tjänare som fått förvalta fem talenter – alltså 30 000 dagslöner – att han varit ”trogen i det lilla”.

Det lilla består väl knappast i värdet av vad han fått att förvalta. Men vi läser att tjänarnas herre kom tillbaka ”efter lång tid”. ”Det lilla” är att uthålligt under lång tid troget göra det man ska, och lita på att rätt riktning är viktigare än att snabbt ta sig till tydligt definierade, och kanske storslagna, mål.

Den tredje tjänaren tänker inte i de långa linjerna. Han gör det vi människor ofta gör när vi är rädda och saknar tilltro till framtiden, nämligen: vi försöker framförallt se till att vi står kvar där vi är nu.

Även om vi i liknelsen får tre exempel på förvaltarskap kan man undra om det inte fattas några. Hur hade domen blivit för den som fått fem talenter, men bara lyckats få två till? Och hur hade det gått med den som fått tre talenter, men förlorat på sina affärer, och sedan kunnat redovisa endast två totalt?

Eller är det här frågor hos den som helt missat poängen? Att den frågan avslöjar att vi fastnat i idén om att det är vår förmåga som bestämmer om vi varit goda förvaltare?

Det är det ju inte. Förmågan nämns när det handlar om antalet talenter som anförtros. När det gäller själva tillväxten nämns inget om förmåga. Fem blir fem, två blir två. Belöningen densamma. För problemet med den tredje tjänaren är inte att han brister i förmåga, utan att han brister i tillit. ”Jag visste att du är en hård man.”

Och många av oss gör väl det? En del av oss har i våra liv hoppats så mycket på sådant som aldrig blev – och det gör något med oss. En del av oss bär på sådan skam, skuld och ångest att vi gräver ner allt som kommer i vår närhet, för vi har börjat tro att allt vi rör vid blir till aska. Någon annan av oss kanske undrar hur man ens ska hinna tänka på förvaltande av eventuella talenter när livet är så fyllt av skrämmande diagnoser, oro över ett barn, skav i den relation jag hade hoppats skulle bära mig. Den som känner sig ensam, rädd och trött behöver knappast dessutom en oro över att inte förvalta sina talenter väl?

”Tjäna varandra, var och en med den nådegåva han har fått.” Ja, tänk om den tredje tjänaren hade haft goda vänner rustade med Andens gåvor. Bland oss här finns de som har gåvan att uppmuntra; att ingjuta mod och hopp hos andra. En sådan vän hade kanske förändrat den tredje tjänarens öde. Bland oss finns relationsbyggare, glädjespridare, lärare och profeter. Några av er lär oss andra om skönhet, några av er lär oss om lek och dans, några av er bär oss andra i uthållig bön. Någon utmanar oss att fatta ett modigt beslut i vårt förvaltarskap, någon utmanar oss att våga låta bli. Någon sjunger i moll-ton, tillfälligt eller mer långvarigt, och blir så ett viktigt korrektiv så att vi bevaras från ytlighet och falsk tröst. Någon hjälper oss att bromsa vårt missmod såväl som vår självgodhet. Ja, det finns så många gåvor bland oss. ”Låt Gud förhärligas i allt detta genom Jesus Kristus.”

Bland oss finns också den så viktiga gåvan att hjälpa andra att vara sanna. Den tredje tjänaren lever ju utifrån en lögn: ”Jag visste att du är en hård man.” De goda förvaltarna börjar i stället sin redovisning med att säga ”Herre, *du gav mig.*”

När Gud skapat världen avslutar han veckan med att vila. Han såg att allt var gott, och så vilade han. Men vi människor är förvaltare, inte Skaparen. Därför avslutar vi inte vår vecka med att vila, utan vi börjar veckan så. Vi börjar inte med arbetet, vi börjar med mottagandet. Vilodagen handlar för oss mindre om att vila ut efter arbete, och mer om att se att allt det vi har ges oss av nåd. Söndagens viktigaste tema är för oss inte det tysta lugnet, utan glädjen – festen! Den fest som firas för att det som är själva livet inte ges oss för att vi är duktiga och sliter, utan för att Gud är god och ger oss gåvor i överflöd.

Det är först när vi verkligen sett Guds överflödande godhet som vi kan kavla upp ärmarna och bli goda förvaltare.

All god förvaltning grundar sig i tacksamhet, i att se Guds godhet. Det gäller oss som människor, det gäller oss som kyrka, det gäller oss som kommunitet. Vi kan inte börja ett gott förvalterskap utifrån rynkade pannor, oro, besvikelse. Vi måste börja i glädjen och tacksamheten.

Gud såg att det var gott. Människan skulle se att *Gud* är god.

Genom hela kyrkans tradition har man betonat vikten av tacksamhet. Ändå var det en stor erfarenhet för mig när jag för första gången insåg: Jag ska inte tacka Gud för att det är artigt, utan för att tacksamheten är vägen till upptäckten att Gud är god; att Gud älskar mig, att Gud älskar sin värld.

Det här är viktigt när vi talar om gåvor, förvaltande, räkenskap och vi undrar: Vad blev det egentligen av mig, av mitt liv? Blev det inte för litet? Har jag verkligen rätt använt det jag fått? Jag har varit så trött och så ledsen. Borde jag ha orkat mer? Borde jag kanske skärpa till mig, se till att jag åstadkommer mer? Då får vi minnas vad liknelsen om talenterna lär oss: att det goda resultatet inte kommer ur förmåga och kraft, utan ur ett helt vanligt de långa linjernas liv, som levts i tillit till att Gud är god.

Frestelsen finns alltid där – att inför det okända gräva ner det vi fått så att vi åtminstone inte förlorar det vi redan har. Att gräva ner i jorden är att binda det vi fått vid det ”förfogbara”, det vi tror oss kunna behärska. Men den gåva som grävs ner, det som alltså inte går att förlora, är redan förlorat.

MÅNADSBREV TILL EKUMENISKA KOMMUNITETEN I BJÄRKA-SÄBY

Men om vi vågar ta emot det *brutna* brödet, och så själva *bli brutet bröd* – då får vi gå in till glädjen hos vår Herre. Ja, då är vi redan där.

”Tacka Herren, ty han är god. Evtigt varar hans nåd. Så skall de befriade säga.”

Retreater 24-25

På årsmötet fattades beslut om verksamhetsplanen för 24-25. Dit hör retreatprogrammet. På ekibs.se finns ett gediget program som sträcker sig fram till maj. Boka in din årliga retreat i god tid. Det är en god hjälp såväl för den som bokar som för dem som planerar och genomför retreaterna.

MÄSSOR I REGION BJÄRKA-SÄBY AUGUSTI 2024

4	16.00	Vårdnäs stiftsgård <i>Nådens gåvor</i>
15	18.00	Treenighetens kapell <i>Minnesdag Bernhard av Clairvaux</i>
24	20.30	Treenighetens kapell <i>Festdag Aposteln Bartolomaios (Natanael)</i>
28	20.30	Treenighetens kapell <i>Minnesdag Augustinus av Hippo</i>
29	20.30	Treenighetens kapell <i>Johannes döparens martyrium</i>

Guds frid

